

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री मीरा खडका
माननीय न्यायाधीश श्री बमकुमार श्रेष्ठ
फैसला

०७०-CR-०५१०

मुद्दा:- भ्रष्टाचार (न.प्र.प.) ।

पर्वत जिल्ला साविक लडखुदेउराली गा.वि.स. वडा नं. २ स्थायी ठेगाना भई जिल्ला विकास समितिको कार्यालय पर्वत अन्तर्गत पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी पुनरावेदक तथा सरसफाइ परियोजनामा तत्काल अगुवा सहजकर्ता पदमा कार्यरत रही प्रतिवादी राजिनामा दिएको द्रोणराज पौडेल..... १

विरुद्ध

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको तर्फबाट अनुसन्धान अधिकृत प्रत्यर्थी रामबहादुर तामाङको प्रतिवेदनले नेपाल सरकार..... १ वादी

सुरु तहमा फैसला गर्ने:- अध्यक्ष माननीय न्यायाधीश श्री केदार प्रसाद चालिसे
सदस्य माननीय न्यायाधीश श्री मोहनरमण भट्टराई
सदस्य माननीय न्यायाधीश श्री भूपेन्द्रप्रसाद राई
विशेष अदालत, काठमाडौं ।

फैसला मिति:- २०७०।०३।१७

यस अदालतमा पुनरावेदन दर्ता मिति:- २०७०।०७।०४

विशेष अदालत, काठमाडौंको मिति २०७०।०३।१७ को फैसला उपर न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९(१) बमोजिम प्रतिवादी द्रोणराज पौडेलको तर्फबाट पुनरावेदन पर्न आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छः

तथ्य खण्ड

१. पश्चिम नेपाल ग्रामिण खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम, पर्वतमा टि.वि.सी. ट्रेनर पदमा कार्यरत द्रोणराज पौडेलको प्रविणता प्रमाणपत्र तहको शैक्षिक योग्यता नक्कली भएकोले कारवाही गरि पाउं भनी मिति २०६६।११।२० मा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा बेनामी उजुरी प्राप्त भएको।
२. द्रोणराज पौडेलले भारतको माध्यमिक शिक्षा परिषद्, उत्तर प्रदेशबाट सन् १९९७ मा अनुक्रमाङ्क ११२७४४६ बाट इन्टरमिडियट परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भनिएका शैक्षिक योग्यताका प्रमाणपत्रहरू उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद, सानो ठिमी, भक्तपुर मार्फत २३ मार्च २०११ मा माध्यमिक शिक्षा परिषद, क्षेत्रीय कार्यालय, बाराणसी, उत्तर प्रदेशमा प्रमाणीकरणको लागि पठाउँदा उक्त बोर्डको पत्रांक मा.शि.प./क्षे.का.बा./इन्टर/ सत्यापन ८५७३ दिनाङ्क १५।११।२०११ को पत्रसाथ प्राप्त प्रमाणीकरण विवरणको क्र.सं. १८ मा परीक्षा इन्टर, वर्ष १९९७, अनुक्रमांक ११२७४४६, परीक्षार्थीका नाम द्रोणराज पौडेल, पिताका नाम तारा प्रसाद पौडेल, योग २७९, द्वितीय श्रेणी, केन्द्र वा कलेजको नाम किसान इन्टर कलेज, उष्काबजार सिद्धार्थनगर उल्लेख गरी कैफियत महलमा "यह अनुक्रमांक क्षेत्रीय कार्यालय बाराणसी में अनुदानित नहीं है" भनी लेखी आएको पत्र उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद, सानो ठिमी, भक्तपुरको प.सं. ०६८/६९ च.नं. १२४ मिति २०६८।०८।१९ को पत्रसाथ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा प्राप्त हुन आएको।
३. आफूले हाल उक्त पदबाट राजीनामा गरी सकेको, करारमा उक्त पदमा नियुक्ति हुन आई.ए. सरहको योग्यता आवश्यक भएको, आफूले भारतको माध्यमिक शिक्षा परिषदबाट आई.ए. पास गरेको, प्रमाणिकरण भई आएको आफ्नो प्रमाणपत्रको विषयमा लेखिएको पत्र हेरी सनाखत गरि दिएको, आफूले प्राईभेट बाट उक्त परीक्षा पास गरेकोले प्रमाणीकरणमा भनिए झै आफ्नो प्रमाणपत्र झूठो नलागेको हुँदा कारवाही नहोस् भनी प्रतिवादी द्रोणराज पौडेलले अनुसन्धानको सिलसिलामा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा गरेको बयान।
४. प्रतिवादी द्रोणराज पौडेलले भारतको माध्यमिक शिक्षा परिषद, उत्तर प्रदेशबाट सन् १९९७ मा अनुक्रमांक ११२७४४६ बाट इन्टरमिडियट परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भनिएका शैक्षिक योग्यताका प्रमाणपत्रहरू उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद, सानो ठिमी, भक्तपुरमार्फत माध्यमिक

शिक्षा परिषद, क्षेत्रीय कार्यालय, बाराणसी, उत्तर प्रदेशमा प्रमाणीकरणको लागि पठाउँदा उक्त बोर्डको पत्रांक मा.शि.प./क्षे.का.बा./इन्टर/ सत्यापन ८५७३ दिनांक १५/११/२०११ को पत्रसाथ प्राप्त प्रमाणीकरण विवरणको क्र.सं. १८ मा परीक्षा इन्टर, वर्ष १९९७, अनुक्रमांक ११२७४४६ परीक्षार्थीका नाम द्रोणराज पौडेल, पिताका नाम तारा प्रसाद पौडेल, योग २७९, द्वितीय श्रेणी, केन्द्र वा कलेजको नाम किसान इन्टर कलेज, उष्काबजार सिद्धार्थनगर उल्लेख गरी कैफियत महलमा यह अनुक्रमांक क्षेत्रीय कार्यालय बाराणसी में अनुदानित नही है भनी लेखी आएको पत्र उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद, सानोठिमी, भक्तपुरको प.सं. ०६८/६९ च.नं. १२४ मिति २०६८।०८।१९ को पत्रसाथ यस आयोगमा प्राप्त हुन आएको हुँदा निजको उपर्युक्त बमोजिमको प्रमाणपत्र झूठो देखिन आयो। निज द्रोणराज पौडेलले जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, पर्वतमा संचालित पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई परियोजना अन्तरगत पूर्ण आनीबानी परिवर्तन तथा खुला दिशा मुक्त क्षेत्र घोषणको लागि अगुवा सहजकर्ताको रूपमा मिति २०६६।८।१ देखि करार सेवामा नियुक्ति भई मिति २०६७।७।१ देखि उक्त पदबाट राजीनामा दिई बसेको देखिएको र उक्त पदमा नियुक्ति हुँदा निजले माध्यमिक शिक्षा परिषद, क्षेत्रीय कार्यालय, बाराणसी, उत्तर प्रदेश, भारतबाट प्राप्त इन्टरमिडियट १९९७ को अनुक्रमांक ११२७४४६ भएको शैक्षिक प्रमाणपत्र पेश गरेको देखियो। निजले जिल्ला विकास समिति, पर्वत अन्तरगत संचालित परियोजनामा करारमा नियुक्ति प्रयोजनको उद्देश्यले माथि उल्लिखित इन्टरमिडियट परीक्षाको झुठ्ठा शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र पेश गरी नियुक्ति भई मिति २०६६।८।१ देखि २०६७।७।१ सम्म कार्यरत समेत रहेको देखिन आएको हुँदा यस्तो कार्य प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ को उपदफा (१) अनुसारको कसुर गरेको देखिन आएकोले निजलाई प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ (१) बमोजिम सजाय गरी पाउँ। प्रतिवादी द्रोणराज पौडेल आयोगमा उपस्थित हुन नआई तोकिएको तारेख गुजारी बसेको हुँदा सम्मानित अदालतबाटै निजका नाममा म्याद जारी गरी कारवाही हुन भन्ने समेत व्यहोराको आरोपपत्र।

५. मैले नेपालबाट २०५१ सालमा SLC पास गरेको र ई.सं.१९९७ मा भारतको उत्तरप्रदेशबाट आई.ए.पास गरेको छु। मैले जि.वि.स. पर्वतमा अगुवापूर्ण आनिवानी परिवर्तन सहजकर्ता

पदमा करारमा नियुक्ति भएको हो। सो पदका लागि आई.ए.को प्रमाणपत्र चाहिने हुँदा मैले नेपालबाट पास गरेको SLC र भारतबाट पास गरेको आई.ए.को शैक्षिक प्रमाणपत्र पेश गरी नियुक्त भै काम काज गरेको हुँ। म उक्त प्रमाणपत्रको लागि प्राइभेट फर्म भरी प्रवेश पत्र प्राप्त गरी स्वयं उपस्थित भई परीक्षा दिई रिजल्ट प्रकाशित भएपछि आफै प्रमाणपत्र प्राप्त गरी लिई आएको हुँ। अनुसन्धानका क्रममा लेखी आएको व्यहोरा किन त्यस्तो लेखियो मलाई थाहा भएन। म अनुसन्धानको क्रममा बयान गरीसकेपछि मैले परीक्षा दिएको विद्यालयमा र बोर्डमा गई पुनः दिनांक १२-८-२०१२ मा उक्त प्रवजन प्रमाणपत्र थान-१, इन्टर मिडियट परीक्षा १९९७ मा उत्तीर्ण गरेको प्रमाणपत्र -१ र विभिन्न विषयको नम्बर खुलेको अंकपत्रको मार्कसीट-१ समेत आज यसै बयान साथ पेश गरेको छु। उक्त प्रमाणपत्रहरु समेत पुनः प्रमाणीकरण गरी पाउँ। म उपरको अभियोगदावी झुठा हुँदा सफाई पाउँ भनी प्रतिवादी दोर्णराज पौडेलले विशेष अदालतसमक्ष गरेको बयान।

६. विशेष अदालतबाट मिति २०६९।५।३ मा प्रतिवादीले मुद्दा अनुसन्धानका क्रममा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा राखेको नगद धरौंटी रु.२३,२५०।- लाई नै धरौंटी कायम गर्ने गरी आदेश भएको।
७. आरोपपत्र दावीमा यी प्रतिवादी उपर प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) अनुसार सजायको माग दावी लिएको देखिन्छ। विवादमा आएको शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र सन् १९९७ को भन्ने देखिए पनि निजले उक्त प्रमाणपत्रहरु जि.वि.स. पर्वतमा अगुवापूर्ण आनिवानी परिवर्तन सहजकर्ता पदमा करारमा नियुक्ति हुनका लागि पेश गरी नियुक्त भै काम काज गरेको हुँ भनी अदालतको बयानमा समेत स्वीकार गरेको र निजको नियुक्ति मिति २०६६।८।१ मा भएको मिसिल संलग्न नियुक्तिपत्र बाट देखिँदा सोही मितिलाई नै नक्कली प्रमाणपत्र पेश गरेको मिति मान्नु पर्ने हुँदा प्रस्तुत विवादमा प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ नै आकर्षित हुने देखियो। उक्त ऐनको दफा १६(१) मा कुनै व्यक्तिले राष्ट्रसेवकको ओहदा पाउने वा सो ओहदामा बहाल रहने वा कुनै हैसियत, लाभ वा सुविधा पाउने उद्देश्यले शैक्षिक योग्यता, नाम, तीनपुस्ते, उमेर, जात, थर ठेगाना, नागरिकता वा अन्य कुनै कुराको झुठा विवरण दिएमा वा सो सम्बन्धी झुठा प्रमाणपत्र पेश गरेमा निजलाई कसूरको मात्रा अनुसार छ महिनादेखि एक वर्षसम्म कैद र दश हजार रुपैयाँदेखि बीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ भन्ने कानूनी व्यवस्था भएको देखिन्छ। प्रतिवादी जि.वि.स.

पर्वतमा अगुवापूर्ण आनिवानी परिवर्तन सहजकर्ता पदमा कार्यरत रहँदाको अवस्थामा राष्ट्र सेवक भएको कुरामा विवाद छैन। यसरी प्रमाणपत्रको अभिलेख राख्ने आधिकारिक निकायबाटै दुई पटकसम्म प्रमाणीकरण नभएको भन्ने उल्लेख भै आएको व्यहोरालाई अन्यथा हो भनी प्रतिवादीले कुनै ठोस आधार प्रमाण पेश गर्न नसकेको र आधिकारिक संस्थाबाटै अभिलेख भिडाई हेर्दा "यह अनुक्रमांक क्षेत्रीय कार्यालय वाराणसी में अनुदानित नही है" भनी उल्लेख भै आएबाट यी प्रमाण पत्र नक्कली रहेछन् भन्ने तथ्य प्रमाणित भएकोले प्रतिवादीले प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) को कसूर गरेको ठहर्छ। सो ठहर्नाले निजलाई सोही ऐनको सोही दफा बमोजिम ६ (छ) महिना कैद र रु. १०,०००।- (दस हजार रुपैयाँ) जरिवाना हुन्छ भन्ने समेत व्यहोराको विशेष अदालत काठमाण्डौंको मिति २०७०।३।१७ गतेको फैसला।

- द. श्री विशेष अदालत काठमाण्डौंको उक्त फैसलामा चित्त नबुझाई प्रतिवादी तर्फबाट यस अदालतमा पुनरावेदन परेको देखिन्छ। उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद् सानो ठिमी भक्तपुरको च.नं. १२४ मिति २०६८।८।१९ को पत्र साथ मेरो इन्टरमिडियट तहको परीक्षा वर्ष १९९७ अनुक्रमांक ११२७४४६ परीक्षार्थीका नाम द्रोण राज पौडेल पिताका नाम तारा प्रसाद पौडेल योग २७९ द्वितीय श्रेणी केन्द्र वा कलेजको नाम किसान इन्टर कलेज उस्काबजार सिद्धार्थनगर उल्लेख भएको कैफियतमा "यह अनुक्रमांक क्षेत्रीय कार्यालय वाराणसी मे अनुदानित नही है" भनी उल्लेख भएको पत्रानुसार अ.द.अ.आ.ले मउपर अभियोग लगाएको छ। विशेष अदालतको मिति २०६९।३।५ को आदेशानुसार पुनः प्रमाणिकरणको लागि पठाउँदा उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद् क्षेत्रीय कार्यालय वाराणसीबाट उपलब्ध गराएको पत्रांक मा.शि.प./क्षे.का.वा./इन्टर/अभिलेख/सत्यापन 10000 दिनांक 01/01/2013 को संलग्न द्रोणराज पौडेलको प्रमाणिकरण पत्र/सत्यापन पत्रमा उल्लेखित अनुदानित नही है भनी उल्लेख भएकोमा १ जनवरी २०१३ मा भारतमा सार्वजनिक विदाको दिन भएको र सो विदाको दिन प्रमाणीकरण गरी पठाएको प्रमाणिकरण पत्र/सत्यापन पत्रलाई आधार लिई मेरो इन्टरमिडियट परीक्षा पास गरी लिएको सक्कली प्रमाणपत्रलाई नक्कली ठहर्‍याई मिति २०७०।३।१७ मा विशेष अदालत काठमाण्डौंबाट मा भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा सो फैसला उल्टी गरी आरोपित कसूरबाट सफाई दिलाई पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदक द्रोणराज पौडेलको तर्फबाट यस अदालतमा पर्न आएको पुनरावेदनपत्र।

९. यसमा यी पुनरावेदकले पेश गरेको शैक्षिक प्रमाणपत्रहरू पुनः प्रमाणीकरणको पठाइएकोमा माध्यमिक शिक्षा परिषद् उत्तर प्रदेश, क्षेत्रिय कार्यालय वाराणसीले यह अनुक्रमांक शिक्षा कार्यालय वाराणसीके जनपद-सिद्धार्थनगर में अनुदानित नही है भनी १ जनवरी २०१३ मा प्रमाणीकरण गरेको देखियो। १ जनवरीका दिन नयाँ वर्षको सार्वजनिक बिदा हुने हुँदा सो दिन प्रमाणीकरण भएको पत्र आधिकारिक हो होइन नबुझी निजलाई कसूरदार कायम गरी सजाय गर्ने गरी भएको विशेष अदालतको फैसला प्रमाण मुल्यांकनको रोहबाट विचारणीय भै फरक पर्न सक्ने देखिँदा मुलुकी ऐन, अ.ब. २०२ नं. को प्रयोजनार्थ महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई पेसीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस अदालतको मिति २०७२।१०।१० को आदेश।

ठहर खण्ड

१०. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेसी सूचीमा चढी निर्णयार्थ पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक प्रतिवादी द्रोणराज पौडेलको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री महादेव प्रसाद यादव र अधिवक्ता श्री राम प्रसाद आचार्यले यी पुनरावेदक द्रोण राज पौडलले इन्टरमिडिएट पास गरेको प्रमाणपत्रहरू सक्कली हुन्। निज पुनरावेदक प्रतिवादीको प्रमाणपत्रहरू प्रमाणीकरणको लागि पठाइएकोमा माध्यमिक शिक्षा परिषद् उत्तर प्रदेश, क्षेत्रिय कार्यालय वाराणसीले यह अनुक्रमांक शिक्षा कार्यालय वाराणसीके जनपद-सिद्धार्थनगर में अनुदानित नही है भनी १ जनवरी २०१३ मा प्रमाणीकरण गरेको देखिँदा १ जनवरी २०१३ का दिन भारतमा नयाँ वर्षको सार्वजनिक बिदा हुने हुँदा सो दिन प्रमाणीकरण भएको पत्र आधिकारिक हो होइन नबुझी निजलाई कसूरदार कायम गरी सजाय गर्ने गरी भएको विशेष अदालतबाट भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा उक्त फैसला उल्टी गरी यी पुनरावेदक प्रतिवादी द्रोणराज पौडलेलाई अभियोग दावीबाट सफाई दिलाई पाउँ भनी र प्रत्यर्थी वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र सिंह भण्डारीले यी पुनरावेदक प्रतिवादी द्रोणराज पौडेलले पेश गरेको इन्टरमिडियट तहको प्रमाणपत्र नक्कली भएको भन्ने तथ्य प्रमाणीकरणबाट प्रमाणित हुन आएको अवस्थामा शैक्षिक योग्यताको नक्कली प्रमाणपत्र पेश गरी साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ (१) बमोजिम कसूर गरेकोले निज प्रतिवादीलाई सोही ऐनको सोही दफा बमोजिम ६ (छ) महिना कैद र रु. १०,०००।- (दस हजार रुपैयाँ) जरिवाना हुने ठहर्‍याई विशेष

अदालत काठमाण्डौबाट भएको फैसला मनासिव नै रहेकोले सदर हुनु पर्दछ भनी प्रस्तुत गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।

११. उल्लिखित बहस, जिकिर र तथ्य भएको प्रस्तुत मुद्दामा विषेश अदालत काठमाण्डौबाट भएको फैसला मिलेको छ छैन ? पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो होइन ? सोही सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

१२. यसमा प्रतिवादी द्रोणराज पौडेलले इन्टरमिडियट परीक्षाको शैक्षिक योग्यताको झुठा प्रमाणपत्र पेश गरी प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ को उपदफा (१) अनुसारको कसुर गरेको देखिन आएकोले निजलाई प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ (१) बमोजिम हदैसम्मको सजाय गरी पाउँ भन्ने अभियोग मागदावी भएकोमा प्रतिवादी द्रोणराज पौडेलले शैक्षिक योग्यताको नक्कली प्रमाणपत्र पेश गरी साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ (१) बमोजिम कसुर गरेकोले निज प्रतिवादीलाई सोही ऐनको सोही दफा बमोजिम ६ (छ) महिना कैद र रु. १०,०००।- (दस हजार रुपैयाँ) जरिवाना हुने ठहर्‍याई विशेष अदालत काठमाण्डौबाट मिति २०७०।३।१७ मा फैसला भएको र सो फैसला उपर प्रतिवादी द्रोणराज पौडेलको तर्फबाट यस अदालतमा पुनरावेदन पर्न आएको देखियो।

१३. निर्णयतर्फ विचार गर्दा, म पुनरावेदक प्रतिवादीले पेश गरेको शैक्षिक प्रमाणपत्रहरु नक्कली भनी पुनः प्रमाणीकरणको लागि पठाइएकोमा माध्यमिक शिक्षा परिषद् उत्तर प्रदेश, क्षेत्रीय कार्यालय वाराणसीले "यह अनुक्रमांक शिक्षा कार्यालय वाराणसीके जनपद-सिद्धार्थनगर में अनुदानित नही है" भनी १ जनवरी २०१३ मा प्रमाणीकरण गरी पठाइएकोमा १ जनवरीका दिन भारतमा नयाँ वर्षको सार्वजनिक बिदा हुने हुँदा सो दिन प्रमाणीकरण भएको पत्र आधिकारिक हो होइन नबुझी त्यसलाई आधार बनाई म पुनरावेदक प्रतिवादीलाई कसुरदार ठहर गरी विशेष अदालत काठमाण्डौबाट भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा सो फैसला उल्टी गरी आरोपित कसुरबाट सफाई दिलाई पाउँ भन्ने पुनरावेदक प्रतिवादी द्रोणराज पौडेलको मुख्य पुनरावेदन जिकिर रहेको देखिन्छ।

१४. अब सो सम्बन्धमा विचार गर्दा, निज द्रोणराज पौडेलले जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, पर्वतमा संचालित पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई परियोजना अन्तरगत पूर्ण आनीबानी परिवर्तन तथा खुला दिशा मुक्त क्षेत्र घोषणको लागि अगुवा सहजकर्ताको रुपमा मिति २०६६।८।१ देखि करार सेवामा नियुक्ति भई मिति २०६७।७।१ सम्म कार्यरत

निजले पेश गरेका प्रवीणता प्रमाणपत्र तहको शैक्षिक योग्यता नक्कली भएकोले कारवाही गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको बेनामी उजुरी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा मिति २०६७/११/२९ मा परी सो आयोगबाट उक्त प्रमाणपत्रहरू ठिक हो वा होइन भन्ने सम्बन्धमा उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद्, सानो ठिमी, भक्तपुर मार्फत् प्रमाणीकरणका लागि माध्यमिक शिक्षा परिषद्, क्षेत्रीय कार्यालय, बाराणसी, उत्तर प्रदेशमा पठाउँदा उक्त बोर्डको पत्रांक मा.शि.प./क्षे.का.बा./इन्टर/ सत्यापन ८५७३ दिनांक १५/११/२०११ को पत्रसाथ प्राप्त प्रमाणीकरण विवरणको क्र.सं. १८ मा परीक्षा इन्टर, वर्ष १९९७, अनुक्रमांक ११२७४४६ परीक्षार्थीका नाम द्रोणराज पौडेल, पिताका नाम तारा प्रसाद पौडेल, योग २७९, द्वितीय श्रेणी, केन्द्र वा कलेजको नाम किसान इन्टर कलेज, उष्काबजार सिद्धार्थनगर उल्लेख गरी कैफियत महलमा "यह अनुक्रमांक क्षेत्रीय कार्यालय बाराणसी में अनुदानित नहीं है" भनी लेखी आएको पत्र उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद्, सानोठिमी, भक्तपुरको प.सं. ०६८/६९ च.नं. १२४ मिति २०६८।०८।१९ को पत्रसाथ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा पठाएको देखिन्छ।

१५. प्रतिवादीले अनुसन्धानको क्रममा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग र विशेष अदालतमा गरेको बयान समेतमा आरोपित कसूरमा इन्कार रहेको देखिए तापनि निजको नाममा जारी भएको भनिएको विवादमा आएको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र निजको व्यक्तिगत फाईलमा संलग्न रहेको देखिन्छ। निजले पेश गरेको किसान इन्टर कलेज, उष्काबजार सिद्धार्थनगर, भारतबाट सो परीक्षा पास गरेको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि पेश गरी सो प्रमाणपत्र पुनः प्रमाणीकरण गरी पाउन माग गरेकोले उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद्, भक्तपुर मार्फत पुनः प्रमाणीकरण गर्न विशेष अदालतको आदेशानुसार पठाइएकोमा माध्यमिक शिक्षा परिषद्, क्षेत्रीय कार्यालय, बाराणसीबाट उपलब्ध गराइएको पत्रांक मा.शि.प./क्षे.का.बा./इन्टर/अभिलेख/सत्यापन १०००० दिनांक ०१/०१/२०१३ को संलग्न द्रोणराज पौडेलको प्रमाणीकरण पत्र र सत्यापन पत्रमा उल्लेखित "...अनुदानित नहीं है" को प्रतिलिपि प्रमाणित गरी पठाउने यस परिषद्को प्रमाणपत्र प्रमाणीकरण तथा समकक्षता निर्धारण समितिको मिति २०६९।१०।१७ को निर्णयानुसार पठाइएको भन्ने व्यहोराको उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद् सानोठिमी, भक्तपुरको च.नं. आ १६५ मिति २०६९।१०।१९ को पत्र र सम्बन्धित बोर्डको प्रमाणीकरण पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि

मिसिल सामेल रहेकोमा प्रतिवादीले पुनः आफूले पास गरेको कलेजमा गई ल्याएको शैक्षिक प्रमाणपत्रहरू निवेदन साथ मिति २०७०।३।१७ मा पेश गरेको र सो शैक्षिक प्रमाणपत्रहरू पुनः प्रमाणीकरण गरी इन्साफ गरी पाउँ भनी माग गरेको देखिए पनि अभिलेख राख्ने आधिकारिक निकायमा दुई दुई पटक सम्म प्रमाणीकरण गर्न पठाउँदा समेत दुवै पटक यह अनुक्रमांक क्षेत्रीय कार्यालय बाराणसी में अनुदानित नही है भनी लेखी आएको र सो व्यहोरा अन्यथा हो भनी खण्डन हुने कुनै प्रमाण आधिकारिक निकाय मार्फत प्राप्त नभई प्रतिवादी स्वयंले व्यक्तिगत तवरले ल्याई पेश गरेको हुँदा त्यस्तो शैक्षिक प्रमाणपत्रहरू पुनः प्रमाणीकरणका लागि पठाईरहनु पर्ने औचित्यता देखिन आएन। यस्तो अवस्थामा सम्बन्धित परीक्षा बोर्डको अभिलेखमा उल्लेख भएको व्यहोरालाई नै प्रमाणमा ग्रहण गर्नु पर्ने हुँदा प्रतिवादीले पेश गरेको मिसिल संलग्न इन्टरमिडियट तहको प्रमाणपत्र सही सत्य रहेको भन्ने देखिएन।

१६. अब प्रतिवादीले भारतमा १ जनवरीमा सार्वजनिक विदा हुने हुँदा १ जनवरी २०१३ मा "यह अनुक्रमांक क्षेत्रीय कार्यालय बाराणसी में अनुदानित नही है" भनी पठाइएको विवरण आधिकारिक होइन भन्ने पुनरावेदन जिकिरका सम्बन्धमा विचार गर्दा यस अदालतको मिति २०७४।११।१५ मा भएको आदेशानुसार राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड, सानो ठिमी, भक्तपुरले मिति २०७५।१२।५ मा पठाएको जवाफ पत्रानुसार **Public Holidays in India in 2013** को प्रतिलिपीमा List of National and regional Public holidays of India in 2013 सूचीमा January 01, Tuesday मा Arunachal Pradesh, Manipur, Meghalaya, Mizoram, Nagaland, Sikkim, Tamil Nadu only मा मात्र सार्वजनिक विदा रहेको भन्ने देखियो।

१७. राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डबाट मिति २०७५ जेष्ठमा खटिई गएको प्रमाणपत्र प्रमाणीकरण टोलीले प्रमाणपत्र प्रमाणीकरण गरी ल्याएको विवरण राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले मिति २०७५।२।३१ मा पठाएको विवरण हेर्दा "वर्ष 1997 जनपद सिद्धार्थनगरके उक्त अनुक्रमांक अनुदानित नही है" भनी आएको देखिँदा राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डको प्रमाणीकरण गरी पठाएको पत्र र सो बोर्डकै १ जनवरी २०१३ भारतमा सार्वजनिक विदा सम्बन्धी विवरणबाट निज प्रतिवादी अध्ययन गरी प्रमाणपत्र ल्याएको भनिएको भारतको उत्तर प्रदेशमा उक्त दिन सार्वजनिक विदा नदेखिएको हुँदा सम्बन्धित परीक्षा बोर्डको अभिलेखमा उल्लेख भएको व्यहोरा अनुसार राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड, सानो ठिमी, भक्तपुरको पत्रलाई नै आधिकारिक मानी प्रमाणमा ग्रहण गर्नुपर्ने

हुँदा प्रतिवादीले पेश गरेको मिसिल संलग्न इन्टरमिडियट तहको प्रमाणपत्र सक्कली रहेको भन्ने देखिएन।

१८. यसरी प्रमाणपत्रको अभिलेख राख्ने आधिकारिक निकायबाटै प्रमाणीकरण नभएको भन्ने उल्लेख भई आएको र राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डबाट मिति २०७५ जेष्ठमा खटिई गएको प्रमाणपत्र प्रमाणीकरण टोलीले प्रमाणपत्र प्रमाणीकरण गरी ल्याएको विवरण राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले मिति २०७५।२।३१ मा यस अदालतमा पठाएको विवरण हेर्दा "वर्ष १९९७ जनपद सिद्धार्थनगरके उक्त अनुक्रमांक अनुदानित नही है" भन्ने उल्लेख भएको र सो बोर्डकै १ जनवरी २०१३ भारतमा सार्वजनिक विदा सम्बन्धी विवरण हेर्दा उक्त दिन सार्वजनिक विदा नदेखिएको भनी प्रमाणिकरण भई आएको यी प्रतिवादीले पेश गरेको प्रमाण पत्र नक्कली रहेछन् भन्ने तथ्य प्रमाणित भएकोले प्रमाणपत्रहरु सक्कली नभै नक्कली भएको पुष्टि हुन आएको हुँदा यी पुनरावेदक द्रोणराज पौडेलले नक्कली शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र पेश गरी साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) को कसूर गरेकोले निज प्रतिवादीलाई सोही ऐनको सोही दफा बमोजिम ६ (छ) महिना कैद र रु. १०,०००।- (दस हजार रुपैयाँ) जरिवाना हुने ठहर्‍याई विशेष अदालत काठमाडौँबाट भएको फैसलालाई अन्यथा मान्न मिल्नेन।

१९. अतः माथि विवेचित आधार, कारण र प्रमाणबाट विशेष अदालत काठमाण्डौँको मिति २०७०।०३।१७ को फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। प्रस्तुत मुद्दाको फैसलाको प्रतिलिपि सहितको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई दिई विद्युतीय अपलोड गर्नु र मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: ध्रुवबहादुर कुँवर

कम्प्युटर टाईप गर्ने: समी नेपाली

इति संवत् २०७६ पुस ८ गते रोज ३ शुभम्